

SPRAWOZDANIE ROCZNE

o przebiegu wykonania planu finansowego

Muzeum Regionalnego w Pызdrach za 2012 rok

Głównymi zadaniami Muzeum Regionalnego w Pызdrach są:

- gromadzenie, przechowywanie, konserwacja, inwentaryzacja i udostępnienie dóbr kultury w zakresie historii miasta i regionu, archeologii, etnografii, sztuki
- prowadzenie badań naukowych
- działalność oświatowa w wyżej wymienionym zakresie.

Muzeum Regionalne w 2012 roku otrzymało na swą działalność statutową dotację podmiotową z budżetu dla samorządowej instytucji kultury w kwocie **183.000,00 zł.**, oraz zrealizowało dochody własne w kwocie **2.336,00 zł.** **Ogółem dochody w 2012 roku wyniosły 185.336,00 zł**

Na dzień 31 grudnia 2012 roku dochody Muzeum Regionalnego wynosiły **183.000,00 zł** tj **100 %** otrzymanej dotacji podmiotowej, oraz dochody własne wyniosły **2.336,00 zł** tj. **100%.**

Dyrektor Muzea Regionalnego w Pызdrach przedstawia przebieg poniesionych rozchodów/wydatków/ w 2012 roku

Dz.	Rozdział	&	Określenie kwalifikacji	Plan	Wykonanie	%
921	92118	3020	Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń-BHP	419,88	419,88	100
921	92118	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	96.605,50 zł	96.605,50 zł	100
921	92118	4110	Składki na Ubezpieczenia Społeczne	17.358,58	17.358,58	100
921	92118	4120	Składki na Fundusz Pracy	1.862,08	1.862,08	100
921	92118	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	556,00 zł	556,00 zł	100
921	92118	4210	Zakup materiałów	30.346,69	30.346,69	100
921	92118	4240	Zakup pomocy dydaktycznych, książek, muzealia	4.727,90 zł	4.727,90 zł	100
921	92118	4260	Zakup energii, gazu wody	1.589,14	1.589,14	100
921	92118	4270	Usługi remontowe	1.845,00 zł	1.845,00 zł	100

Dz.	Rozdział	&	Określenie kwalifikacji	Plan	Wykonanie	%
921	92118	4300	Zakup usług pozostałych	20.383,51	20.383,51	100
921	92118	4360	Zakup usług tel. komórkowej	1.330,13	1.330,13	100
921	92118	4410	Podróże służbowe krajowe	1.841,97	1.841,97	100
921	92118	4430	Ubezpieczenia mienia,różne opłaty	1.816,98	1.816,98	100
921	92118	4440	Odpisy na ZFŚS	3.281,79	3.281,79	100
921	92118	4700	Szkolenia pracowników	1.370,85	1.370,85	100
			OGÓŁEM:	185.336,00	185.336,00	

Dyrektor Muzeum Regionalnego w Pyzdrach informuje, że na dzień 31 grudnia 2012 roku nie powstały żadne zobowiązania i należności.

I. Informacja ogólna

W okresie sprawozdawczym w muzeum pracę wykonywały na pełnym etacie następujące osoby; **Robert Michał Czerniak** – dyrektor muzeum oraz **Ilona Jagielska** zatrudniona na stanowisku adiunkta, archeologa.

II. Działalność Muzeum

Uwagi wstępne.

W działalności muzeum ziemi pyzdrowskiej, w pierwszym półroczu br. zamierzone było ograniczenie wydatków na zadania muzeum z uwagi na realizację projektu: "adaptacja źródła Pij Zdrój" . Do realizacji tego projektu niezbędne były środki finansowe, których refundacja nastąpiłaby dopiero w roku 2013. Jednakże nastąpiło odrzucenie projektu z powodów formalnych: niemożność zawarcia stosownej umowy użyczenia obiektu. Zgromadzone środki postanowiono wykorzystać do kolejnego tematu "głina jej przeszłość i teraźniejszość" projekt realizowany w ramach programu Leader+ fundacji "Z Nami Warto".

1. Prace związane z organizacją i działalnością muzeum

- Udział w konferencji dotyczącej zabezpieczeń obiektów i pomieszczeń muzealnych oraz ochrony miejsc archeologicznych /Łą 17.01.2012/
- Od października ubiegłego roku prowadzone są rozmowy (3 spotkania, wymiana telefonów, maili) ze spadkobiercami domu podcieniowego na rynku w Pyzdrach w sprawie dzierżawy budynku dla celów muzealnych. Oczekujemy na akceptację ze strony właścicieli, przygotowanego drugiego projektu umowy dzierżawy budynku.

2. Działalność kolekcjonerska muzeum

Zostały zakupione eksponaty za sumę 4750 złotych. Wśród nich udało się do zbiorów muzeum zakupić m.in. cenny okaz czaszki bizona kopalnianego oraz armatki z końca XVI w. Do zbiorów muzeum trafiły również artefakty (głównie ceramika) pozyskane z nadzorów archeologicznych prac prowadzonych: przy plebani, kościele farnym oraz zamku w Pyzdrach.

3. Działalność oświatowa

3.1 Udział w warsztatach naukowych na Festiwalu w Łądzie (02-03. 06.2012 r.) Prezentacja pracowni konserwatora zabytków.

3.2 Wykłady i prezentacja multimedialne (16.03.2012) w muzeum przeprowadzone przez Ilonę Jagielską dotyczący dotychczasowych badań i ich wyników na terenie gminy Pyzdry.

3.3 Konferencja naukowa. Przygotowania do konferencji na temat " Pyzdry na mapie historycznej" trwały już od kwietnia 2011 r. . Konferencja przygotowana we współpracy z Poznańskim Oddziałem Stowarzyszenia Architektów Polskich oraz Stowarzyszeniem Geodetów. Osobami współpracującymi była Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk oraz Waldemar Sztukiewicz. Konferencja odbyła się w dniu 12 maja br. i zgromadziła ponad 90 osób (na konferencji prowadzona była lista obecności), głównie ze środowisk naukowych Poznania (Politechnika Poznańska) jak i też Bydgoszczy, Warszawy i Krakowa. Na konferencji zaprezentowane było siedem naukowych wystąpień na temat map oraz roli Pyzdr w dziejach Wielkopolski.

3.4 Przygotowanie materiałów i wystąpienia na konferencji naukowej na temat "Królewskie miasto Pyzdry".

3.5 Przygotowanie artykułu do "Kroniki Wielkopolskiej" na temat "Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej"./wydruk ukazał się pod koniec roku w nr 4(144) Kroniki wielkopolskiej, s.75-80/

3.6 Prace organizacyjne dotyczące 14 Pleneru malarskiego w Pyzdrach. (przygotowanie projektu LGD "Z Nami Warto", kontakt z ewentualnymi uczestnikami pleneru, przygotowanie i rozesłanie zaproszeń do uczestników pleneru).

3.7 Udział w warsztatach organizowanych przez LGD "Z Nami Warto" na temat Questingu w Pyzdrach. (Dłusk, 13-14.04. br.). Podczas warsztatów przygotowano materiały, które będą zastosowane w formie zabawy, w popularyzacji miasta Pyzdry. Muzeum wdrożyło quest do użytkownika poprzez przygotowanie rysunków w tekście oraz skrytki "skarbu" - pieczęci.

3.8 Udział w szkoleniu dotyczącym przygotowania Gminnych Planów Ochrony Zabytków. (Poznań , 24.04.br.)

3.9 Udział w konferencji popularno-naukowej z okazji 650 lecia Goliny. (18.05.br.).

3.10 Udział w Jury IV Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy o Regionie "Moja Wielkopolska" organizowanego m.in. przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. (Łąd, 12.04.2012).

3.11 Organizacja XIV Ogólnopolskiego Pleneru Malarskiego w Pyzdrach. Plener zorganizowany został dzięki wsparciu finansowym LGD "Z Nami Warto". Wzięło w nim udział 13 uczestników. W ramach pleneru odbyły się warsztaty malarskie.

3.12 We wrześniu do wszystkich szkół gminy Pyzdry została skierowana oferta realizacji lekcji oraz spotkań muzealnych. Zaproponowane zostały tematy oraz forma spotkań min. polegających na tym, że pracownicy muzeum dotrą b bezpośrednio do szkół.

3.13 Udział w Jury konkursu organizowanego przez LGD "Z Nami Warto" (13.12.2012)

4. Działalność wystawiennicza

- Wystawa "Pyzdry na historycznych mapach". Wystawa przygotowana w oparciu o materiały

pozyskane ze zbiorów kartograficznych Biblioteki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz ze zbiorów biblioteki Salezjanów w Łądzie a także zbiorów własnych muzeum. Otwarcie wystawy był w trakcie trwania konferencji naukowej na w/w temat, w dniu 12 maja. Wystawa trwała do dnia 31 sierpnia.

- Pod koniec miesiąca czerwca nastąpiła zmiana w ekspozycji dotyczącej zbioru kości zwierząt ze Sławia. Ekspozycje po ponownej inwentaryzacji oraz zabezpieczeniu otrzymały nową formę o nich informacji dla zwiedzających.

- Wystawa poplenerowa XIV Ogólnopolskiego Pleneru Malarskiego. Wystawa zorganizowana została w krużgankach klasztoru w dniu 27 lipca. Na wystawie znalazło się ponad 60 prac powstałych podczas pleneru. Wystawie towarzyszył występ dwuosobowego zespołu gitarowego z poezją śpiewaną oraz degustacja potraw regionalnych. Całość sfinansowana została ze środków LGD "Z Nami Warto". W dniu 1 sierpnia nastąpiła reorganizacja wystawy. Wystawa trwała do 15 października.

- W dniu 25 października, w Gorzowie Wielkopolskim, "Pod trąbką" galerii Poczty Głównej miało miejsce otwarcie wystawy prac malarskich powstałych podczas XIV Ogólnopolskiego Pleneru Malarskiego. Prezentację prac malarskich można było wykonać dzięki staraniom Anny Szymanek - komisarza pleneru oraz życzliwości dyrekcji poczty i pomocy Katarzyny Poznańskiej. Do zadań muzeum należało nie tylko dostarczenie prac ale również aranżacja oraz wykonanie całości wystawy. Wystawie towarzyszył już katalog poplenerowy. Wystawa spotkała się jak zwykle z dużym zainteresowaniem lokalnych mediów oraz mieszkańców miasta. Organizacja wystaw malarskich prac powstałych na plenerze w Pyzdrach to jedna ważnych i skutecznych form promocji miasta Pyzdry. Miasta, które coraz częściej jest rozpoznawane jako miasto artystycznych natchnień i malarskich plenerów.

- Kolejnym miejscem prezentacji prac malarskich, tym razem z wcześniejszych plenerów była galeria Domu Kultury w Golinie. W dniu 29 listopada nastąpiło otwarcie wystawy, na której zaprezentowano 30 prac malarskich.

- W dniu 17 grudnia, w muzeum (krużganki) miało miejsce otwarcie wystawy "Religia w komiksie". Temat wystawy został zaproponowany przez muzeum znawcom tematyki komiksu; prof. Tomaszowi Marciniakowi oraz Wojciechowi Łowickiemu. Temat wystawy, która po raz pierwszy organizowana była w Polsce wzbudził duże zainteresowanie wśród znawców tematu.

5. Działalność badawcza

- Przygotowanie i opracowanie materiału do badań archeologicznych dotyczących kopca - kurhanu powstańczego w Kamieniu. Przygotowania dotyczyły zebranie materiału informacyjnego o mogile powstańczej (1863) w pobliżu dawnego miejsca leśniczówki na Kamieniu, uzyskania stosownych pozwoleń (od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, Nadleśnictwa w Grodźcu) oraz zawarcia umowy dzierżawy z Nadleśnictwem w Grodźcu. Przygotowanie dokumentów trwało od września 2011 r.
- Prowadzone (styczeń - marzec br.) przez nowego proboszcza parafii, prace na plebani w Pyzdrach wymagały stałego nadzoru archeologicznego oraz wykonania dokumentacji przeprowadzonych obserwacji i badań. Również nadzoru archeologa wymagały prace wokół fary podczas, których usunięto ziemię w celu ukształtowania skarpy kościelnej oraz wykonano wykopy pod instalacje wodne i elektryczne. W trakcie prac odkryte zostały szkielety ludzkie.

- Konsultacja naukowa z naukowcami z Instytutu Paleologii z Krakowa i Wrocławia w sprawie zbioru kości zwierząt znalezionych w kopalni żwiru na Spławiu. (19.06.br)
Inwentaryzacja zbioru, który wg naukowców można zaliczyć do jednego z największych w Polsce. Głównym celem wizyty była czaszka piżmo-woła, która uważana jest za jedyną w Polsce i jedną z niewielu w Europie.

Muzeum Ziemi Pyzdrskiej może pochwalić się jedną z większych kolekcji w Polsce kości zwierząt plejstoceniowych, w tym najlepiej zachowaną czaszką piżmowola. Zbiór od lat jest poszerzany o znaleziska ze żwirowni, z pobliskiej miejscowości Spławie. Wielkość kolekcji jak i różnorodność gatunków fauny plejstoceniowej zwróciła uwagę pracowników Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt z Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Naukowcy już dwukrotnie gościli w naszym muzeum, ostatnia wizytę odbyli w zeszłym roku i zapowiadają dalsze, gdyż cały czas są zainteresowani badaniem tak różnorodnego zbioru kości jaki posiadamy. Szczątki zwierzęce były poddawane dokładnym pomiarom, a w celu dokładnego wydatowania wieku kości zwierząt kopalnych metodą radiowęglową naukowcy pobrali szereg próbek. Najstarszym zwierzęciem żyjącym na naszym terenie w odległej epoce lodowcowej okazał się nosorożec włochaty datowany na 46000 lat, nieco młodszy był renifer 45000 lat, jeleni olbrzymi 44000 lat, mamut zamieszkiwał te tereny około 40633 lat temu i najmłodszy piżmowół 34600 lat temu. Datowanie kości mamuta ze Spławia zostało opublikowane w anglojęzycznym czasopiśmie: Nadachowski A., Lipecki G., Wojtal P. and Miękina B., 2011, *Radiocarbon chronology of woolly mammoth (*Mammuthus primigenius*) from Poland. Quaternary International 245: 186-192.* Zainteresowanie paleontologów naszą kolekcją stanowi dla nas bardzo korzystną sytuację, gdyż pomogli nam oni w dokładnym usystematyzowaniu kości jak i wykonali badania radiowęglowe zbyt kosztowne do przeprowadzenia przez Muzeum. Wiemy z doświadczenia jak wiele kości wraz z piaskiem trafia w ręce prywatnych osób, którzy z uwagi na ich atrakcyjność przechowują je w prywatnych nierzadko kolekcjach. Bez dokładnych badań właściciele tak naprawdę nie wiedzą, co posiadają, a być może są to gatunki do tej pory nierozpoznane na tym terenie. Źle przechowywane i nie zakonserwowane łatwo ulegają zniszczeniu. Dlatego konieczne jest wystosowanie stosownych apeli do osób posiadających takie zbiory, aby udostępniały je do badań, rejestracja jak najliczniejszych gatunków pomaga na lepsze rozpoznanie ekspansji fauny plejstoceniowej. Udostępnienie posiadanych kości nie wiąże się z ich przymusowym oddaniem do placówki muzealnej, pracownikom zależy głównie na zadokumentowaniu ich występowania.

- Jednym z zadań badawczych muzeum w roku 2012 było przeprowadzenie archeologicznych badań weryfikacyjnych mogiły powstańców styczniowych w obrębie Leśnictwa Kamień. Badania te determinował fakt zbliżającej się w roku 2013 rocznicy 150-lecia wybuchu powstania styczniowego. Rozegrana bitwa pod Pyzdrami jak i inne potyczki w pobliskich lasach zapisały się na trwałe w historii miasta. Poza znanymi i oznaczonymi miejscami związanymi z okresem powstania, a mianowicie mogiłą powstańców na cmentarzu parafialnym w Pyzdrach, czy miejscem bitwy wokół zranionej sosny, w pamięci mieszkańców pozostały inne również miejsca, gdzie kultywowano pamięć powstania styczniowego. Takim zapomnianym miejscem miała być mogiła poległych żołnierzy znajdująca się w lesie Leśnictwa Kamień, nieopodal dawnych zabudowań Leśnictwa. Miejsce, to wskazywał nieżyjący leśniczy Nikodem Kruszyński, swoją wiedzę przekazywał członkom Koła Łowieckiego, co potwierdza prezes koła, mieszkaniec Pyzdr pan Kazimierz Kot. Leśniczy Kruszyński wspominał także o ważnym fakcie, związanym z mogiłą, otóż dzieci z pobliskiej szkoły w Łukomiu podczas uroczystości patriotycznych przychodziły z nauczycielką specjalnie pod wspomnianą mogiłę, żeby złożyć kwiaty poległym tutaj powstańcom. Podobne wspomnienia powtarzają inne jeszcze osoby, które pochodzą z tamtych okolic. Obecnie wskazywane miejsce, nieoznakowane w żaden sposób przedstawia się jako dość regularne leśne wyniesienie-kopiec. Powyższe przekazy jak i okoliczności zbliżających się obchodów skłoniły pracowników muzeum do podjęcia prac badawczych domniemanej mogiły powstańczej. Po uzyskaniu szeregu stosownych pozwoleń od

Wojewódzkiego, Wielkopolskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu i Nadleśnictwa Grodziec na przeprowadzenie badań archeologicznych, zaplanowano je na miesiąc lipiec 2012 roku. Celem prac oprócz badań weryfikacyjnych było także po ich zakończeniu odpowiednie oznakowanie miejsca jako miejsca pamięci historycznej dawnych mieszkańców, którzy podczas ważnych świąt narodowych w tym miejscu składali hołd poległym powstańcom.

Prace badawcze prowadzono zgodnie z metodyką archeologicznych badań terenowych. W celu przebadania kopca wytyczono prostokątny wykop, oznakowany jako wykop nr 1, przed jego eksploracją dokonano pomiarów niwelacyjnych wyniesienia w oparciu o przeniesioną wartość stałą z pobliskiego słupka geodezyjnego. Wytyczony wykop podzielono na ćwiartki, w obrębie których zaplanowana eksploracja miała odbywać się ręcznie przez usuwanie warstw naturalnych. Po przebadaniu pierwszej z ćwiartek i wykonaniu szeregu wkopów sondażowych w pozostałych miejscach kopca konkluzja była zgodna, że badane wyniesienie de facto powstało na skutek ingerencji człowieka jednakże nie jest to miejsce, gdzie złożono poległych powstańców. Szukając wyjaśnienia dlaczego, to leśne wyniesienie przetrwało w tradycji ustnej jako mogiła powstańcza, stwierdzamy, że mogło dojść do translokacji miejsc. Pamiętano, że taka mogiła istniała, ale prawdopodobnie z czasem mylnie zaczęto wskazywać to miejsce. Możliwe, że podczas kolejnego sadzenia lasu przez nieuwagę zniwelowano kopiec mogiły, jednakże z uwagi na pamięć, regularnie oborano część z zachowanymi, starymi wysokimi radlinami i następnie uznano ją za dawną mogiłę. Nie umniejsza to jednak wagi, że wskazana część lasu ma charakter miejsca pamięci narodowej, miejsca historycznego ważnego dla miejscowej ludności, obecnie zapominanego.

Pracownicy muzeum planują dalsze badania wokół sztucznie pozostawionego kopca.

7. Działalności konserwatorska

- Udział w komisji konserwatorskiej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczącej prac prowadzonych przez proboszcza parafii p.w. Narodzenia NMP w Pyzdrach. (ad. protokół komisji)
- Udział w komisji konserwatorskiej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczącej zabytku ruchomego: figury św. Wawrzyńca w Pietrzykowie (ad. protokół komisji) Komisja w dniu 17.01.2012 r.
- Prace i pomoc merytoryczna dotycząca prac prowadzonych przez ks. Ryszarda Kopczyńskiego - proboszcza parafii Narodzenia NMP w Pyzdrach. Dynamicznie prowadzone prace nowego proboszcza Pyzdr wymagają stałego nadzoru i konsultacji z Wielkopolskim Konserwatorem Zabytków. Wiele z nich wykonanych było wbrew wymogów konserwatorskich i stały się zagrożeniem dla zabytków. Szczególnie kontrowersyjne są wykonane prace adaptacyjne pomieszczeń na piętrze południowego skrzydła klasztoru. (szczegółowe omówienie w protokołach komisji WWKZ i osobnym merytorycznym sprawozdaniu muzeum). (komisja konserwatorska w dniu 7 lutego br.)
- Pomoc w przygotowaniu wniosku i projektu dotyczącego prac przy kościele klasztornej w Pyzdrach. (26.01. br. -spotkanie na plebani, 2 x wyciągi z ksiąg wieczystych, Własne prace konserwatorskie
- Z uwagi na stały pogarszający się stan zabytkowego muru miejskiego przy klasztorze, mimo braku formalnych przygotowań (brak prawa własności oraz zgody konserwatora zabytków) podjęliśmy się akcji jego ratowania. Zadanie zostało zrealizowane poprzez założenie daszku zabezpieczającego koronę zabytkowego muru. Ten rodzaj zabezpieczeń na dzień dzisiejszy był niezbędny, optymalny i właściwy.
- w ramach własnej działalności konserwatorskiej zostały wykonane następujące prace: rekonstrukcja średniowiecznego dzbana, wstępne prace zabezpieczające na dwóch obrazach (założenie bibułki japońskiej).

6. Działalność wydawnicza muzeum

- Został wydany katalog poplenerowy wsparty finansowo głównie ze środków pochodzących LGD " Z Nami Warto". Całość prac przygotowawczych, merytorycznych oraz ikonograficznych zostało

przygotowane przez muzeum w Pyzdrach.

7. Inne prace (gospodarcze oraz zlecone przez burmistrza)

- Przygotowanie projektu dotyczącego adaptacji miejsca, którym jest źródło "Pij Zdrój".

W grudniu 2011 roku złożony został projekt do LGD "Z Nami Warto", w którym przedstawione zostały zadania związane z adaptacją zlokalizowanego przy ulicy Wrocławskiej, źródła "Pij Zdrój". Wielkość wnioskowanej sumy pieniędzy mieściła się w tzw. małym projekcie tj. do kwoty 25 tys. zł. Wymogi finansowo- prawne dotyczyły zawarcia umów z właścicielem źródła, którym w konsekwencji okazało Starostwo Wrzesińskie. Brak możliwości prawnej (wymagana zgoda Wojewody wielkopolskiego) nie pozwoliła na uzyskania umowy użyczenia na czas większy niż 5 lat.

- Zlecono Powiatowej Inspekcji Sanitarno Epidemiologicznej we Wrześni wykonanie badań laboratoryjnych wody ze źródła, które okazały się pozytywne a więc woda z ujęcia "Pij Zdrój" nadaje się do bezpośredniego spożycia.

- W miesiącu lipcu rozpoczęto prace adaptacyjne "bunkra" w celu wykorzystania go na pracownię dydaktyczną ceramiki. Został przeniesiony nad kotłownię materiał kamienny (piaskowiec z posadzek muzeum) oraz usunięto gruz i nadmiar ziemi. Wykonane zostały prace elektryczne (przyłącze prądu trójfazowego). Osadzono nowe, zewnętrzne drzwi do budynku bunkra.

- w miesiącu wrześniu został zamontowany system monitoringu z pomocą kamer zamontowanych zarówno na zewnątrz (2 kamery) jak i wewnątrz budynku klasztoru (5 kamer).

Dyrektor Muzeum
/-/ Robert Michał Czerniak